Déčko

NÁŠ ČASOPIS PLNÝ ZAJÍMAVOSTÍ

ČERVEN 2025

Domov pro seniory Velké Meziříčí
příspěvková organizace

Zdenky Vorlové 2160
594 01 Velké Meziříčí

OBSAH

Blahopřání 3

Ze života domova 4

Místní kalendárium: červen 2025 4

Stálá nabídka 8

Co se dělo u nás v domově během května 9

Fotogalerie 10

Červen 12

Pranostiky 14

Mezinárodní dny 15

Příběh pro potěchu duše 16

Ze světa zajímavostí 25

Rozhovor 29

Vtipy 31

Z kuchyně 32

Luštění 35

Seznam zdrojů 40

Blahopřání
červen

Jaroslav Doležal

Bohumil Zelený

Ludmila Hladíková

Olga Kořínková

Mgr. Libuše Musilová

Marie Dohnalová

Anna Šoukalová

Marie Brymová

Červené jahody v trávě si lebedí, kousek dál v záhonku je česnek medvědí.
Stromy mění kvítka svá v plody, přesně podle zákonů matky přírody.
Pilné včely z nektaru vyrábí med, abychom měli co do čaje, až na zemi opět bude led.
Ptáci štěbetají v korunách stromů, jednomu z parku ani nechce se domů.
Stébla travin cuchá a prohání vánek, tebe najednou pokouší spánek.
Příjemně se dýchá voňavý sladký vzduch, ani hluk ulice netrápí sluch.
Blažený smích hýbe ti tváří, jak radost z duše tvé do světa září.

Blahopřejeme oslavencům!!

Ze života domova

Během května se přistěhovali:

Marie Achatzyová z Měřína

Alžběta Nyergesová z Krásněvsi

Zdeňka Trojanová z Měřína

V květnu odešli z našich řad:

Andrej Gabla † 1. května 2025

Eva Vlčková † 1. května 2025

Jaroslava Karbanová † 21. května 2025

Místní kalendárium: červen 2025

160. výročí úmrtí

Jan ANDERLE – pedagog, hudebník
Narození: 27. 5. 1790 Hněvčeves (Hradec Králové)
Úmrtí: 5. 6. 1868 Jemnice (Třebíč)
Učitel a hudebník. Otec Aloise Vincence Anderle. Od roku 1808 působil jako učitel na různých místech v českých zemích. V letech 1819-1827 působil v Budišově u Třebíče, roku 1854 odešel na odpočinek do Jemnice. Další synové Adolf, Arnošt a dcera Anna působili také v hudebních oborech, uplatnili se na operní scéně v Německu.

170. výročí narození

Karel FOERSTER – pedagog, varhaník, skladatel

Narození: 2. 6. 1855 Osenice (Jičín)
Úmrtí: 14. 6. 1921 Znojmo
Byl nevlastním strýcem Josefa Bohuslava Foerstera. Studoval housle na pražské konzervatoři, byl členem orchestru Prozatímního divadla, působil jako varhaník ve Znojmě, 1883-1920 byl varhaníkem a ředitelem kůru v Moravských Budějovicích. V Moravských Budějovicích společně se svou manželkou Karlou Foersterovou založil hudební školu, kde se vyučovalo hře na klavír, housle a zpěvu. Věnoval se i skladatelské činnosti. Byl příslušník českého hudebnického fondu. Je pohřben v Moravských Budějovicích.

30. výročí úmrtí

Karl Anton von HAUGWITZ – šlechtic, podnikatel

Narození: 22. 10. 1922 Osová Bítýška
Úmrtí: 4. 6. 1995 Třebíč
Vystudoval německé reálné gymnázium v Brně. Po skončení studia, maturoval v roce 1940, nastoupil do německé armády. Od roku 1941 byl zařazen u letectva. V r. 1942 byl převelen na východní frontu k městu Smolensk k letecké pěchotě. 29. listopadu byl u Smolenska těžce raněn, přišel o pravou nohu pod kolenem. V lednu 1944 byl propuštěn z armády, po návratu domů začal studovat v Praze lékařství. Po Osvobození Osové byl internován v koncentračním táboře pro Němce a kolaboranty ve Velké Bíteši. V roce 1946 byl odsunut do Německa. V Německu se stal odborníkem v oboru kosmetiky, společně se svou manželkou Irmentraud Feline se stal majitelem luxusní parfumerie s kosmetickou školou v Bonnu. Po roce 1989 několikrát navštívil svou vlast, později se vrátil do vlasti. V roce 1991 organizoval v Náměšti nad Oslavou 1. zámecký koncert. V červnu organizoval setkání roku Haugwitz v Náměšti. 2. června 1995 onemocněl a byl hospitalizován v třebíčské nemocnici, kde zemřel.

370. výročí události

ADAM FRANTIŠEK Z VALDŠTEJNA MAJITEL TŘEBÍČSKÉHO PANSTVÍ

Událost: 30. 6. 1655

Za jeho nezletilosti spravovala třebíčské panství jeho matka Zdislava ze Sezimova Ústí.

590. výročí události

POTVRZENÍ VÝSAD MĚSTA TŘEBÍČE MARKRABĚTEM MORAVSKÝM ALBRECHTEM II. HABSBURSKÝM

Událost: 24. 6. 1435

Albrecht, z Boží milosti kníže rakouský, štýrský, korutanský a krajinský, markrabě moravský atd. všem vůbec a každému zvláště přítomným i budoucím, jimž se tento list do rukou dostane, pozdravení v Pánu a známost následujících věcí. Ačkoliv Naší knížecí Jasnosti pečlivá dobrotivost k blahu všech poddaných přihlížeti ráčí, a o tom, co jim vydatně prospívá, ustavičně na mysli přemítá: nicméně přednost zvláštní jakousi přízní hojněji k prospěchu těch se kloní, které pevná a stálá věrnost a neporušené dlouhé služby mnohokráte doporučují. Předstoupiliť zajisté před Naši dobrotivou tvář věrní naši milí měšťané Naši Třebíčští a prosili Nás svým a obce své jménem, snažně a poníženě, abychom jim a dříve řečenému městu Třebíči všecky a jednotlivě jejich výsady, práva, ustanovení, udělení, zápisy, milosti, darování a potvrzení chvalitebné a schválené a až posud zachovávané obyčeje jim od někdy nejjasnějších slavné paměti knížat, králův totiž českých a markrabat moravských, předchůdcův našich nejmilejších učiněné, daně, udělené či propůjčené, učiněná, daná, udělená a propůjčená a jmenovitě výsadu jim od někdy nejjasnějších Jana, krále českého a Karla jeho prvorozeného, tehdy markraběte moravského, danou a během času od Jodoka, markraběte moravského, Václava, krále českého, a od nejjasnějšího knížete, pána a tchána našeho nejmilejšího, císaře pána Sigmunda, tehdy krále římského atd. potvrzenou z vrozené Nám

dobrotivosti a milostivosti, jakožto markrabě a pán moravský obnoviti, ujistiti, schváliti a milostivě potvrditi ráčiti. My tedy jejich rozumným a spravedlivým prosbám milostivě jsouce nakloněni a chtějíce je v stálé jich věrnosti a v konání věrných služeb, jakýmž se k našim předchůdcům a Nám v dobách uplynulých neúnavné skvěli a i v budoucnost a i v budoucnosti výborně se skvíti mají, vřeleji utvrditi, jim vše všecky a jednotlivě jejich výsady, práva, ustanovení, udělení, zápisy, svobody, milosti, darování a povelení, chvalitebné schválené a posud zachovávané obyčeje jim od dříve řečených předchůdcův Našich dané a propůjčené, daná, učiněná a propůjčená ne z omylu aneb neopatrně, nýbrž po dobrém uvážení a po vyslyšení zdravé rady vznešených věrných Svých, v jednotlivých punktech, klausulích, článcích a výpovědích, jako by v tento list vepsány byly z obvyklé Své dobrotivosti a milostivosti, jakožto markrabě a pán Moravy jsme schválili, ujistili, obnovili a potvrdili, schvalujeme, ujišťujeme a obnovujeme a tímto listem milostivě potvrzujeme, ustavujíce a chtějíce, aby všecky svrchované věci, jakoby v tento list vepsány byly, jako dříve beze vší šalby a lsti věčnou podržely sílu a pevnost. List tento, jenž na svědectví pravdy Naší pečetí větší, již ve Svém markrabství moravském užíváme, jest utvrzen, dílo jest V Brně v den sv. Jana Křtitele léta Páně tisícího čtyřstého třicátého pátého.

(listina vystavená Albrechtem II. Habsburským, manželem dcery Alžběty Zikmunda Lucemburského, který Albrechtovi zastavil Moravu v roce 1423)

Stálá nabídka

PROSTORY K VOLNOČASOVÉMU VYUŽITÍ

- terapeutická zahrádka
- park (duben - říjen)
- atrium
- terasy
- kaple
- knihovna
- keramická dílna
- univerzita třetího věku
- spol. místnosti 1A, 2B, 3B
- dětský koutek

TÝDENNÍ HARMONOGRAM

- každý všední den: ranní hlášení
- pondělí: pedikúra
- úterý: canisterapie, holení
- pátek: modlitba a mše svatá od 9:30
- *kadeřnice, masáže, cvičení, keramické tvoření, procházky a manuální činnosti probíhají po domluvě s aktivizačními pracovnicemi*

PROVOZ KNIHOVNY: knihovnu lze navštívit kdykoli po domluvě s personálem

PŘÍSTUPNOST KAPLE: kaple je přístupná každý pátek při dopolední bohoslužbě; individuální návštěva je možná po domluvě s personálem

NÁKUPY: zajišťují aktivizační pracovnice příslušných pater

SCHRÁNKY DŮVĚRY: V domově jsou umístěny 4 schránky, kam je možné umístit vzkazy, stížnosti, připomínky či podněty k poskytování služeb v domově. S napsáním vzkazu může pomoci personál, rodina nebo dobrovolník.

Schránky důvěry v domově naleznete:

- 1. se nachází v přízemí – u vstupu do terapeutické zahrádky
- 2. je umístěna v 2. patře – u schodiště při vcházení na chodbu 2B
- 3. je ve 2. poschodí – u schodiště na brance s fototapetou plotu
- 4. schránka je přenosná a pravidelně se přenáší po pokojích

Co se dělo u nás v domově během května

Svátek práce jsme oslavili dnem volna a v pátek 2. května jsme začali připravovat bleší trh v prostorách univerzity třetího věku. Trh se konal celý týden od pondělí 5. do neděle 11. května.

Následující pondělí 12. května jsme s dobrovolnicí zkusili plést košíky a ošatky z pedigu. A že nám to šlo!

V úterý 13. května se v odpoledních hodinách konal zahradnický kroužek, na kterém jsme oprášili vědomosti o ptactvu. Dozvěděli jsme se, proč ptáci štěbetají již za kuropění, naslouchali jsme ptačímu zpěvu a přiřazovali vajíčka k jednotlivým exemplářům. Nyní tedy poznáme kosa, sýkorku, straku, kukačku, pěnkavu, drozda, husu i sovu, čápa a labuť nejen podle hlasu, ale i typu hnízda a velikosti či barvy vajíčka.

Přednáška na Univerzitě třetího dne 15. května nabídla téma: Napoleon na vrcholu moci – mír mezi válkou (1810-1812).

Pondělí 19. května jsme se na odpolední program shromáždili v jídelně, kde se konal ještě povelikonoční koncert sboru z Borů. Křesťanské písně doplnilo mluvené slovo o zvycích a tradicích jednotlivých velikonočních dní, a ještě jsme si zazpívali pár oblíbených lidovek na přání našich obyvatel.

Další čtvrtek proběhla terapie láskou, a hlavně zlatavou srstí šesti štěňátek zlatého retrívra, se kterými nás navštívila naše dobrovolnice. Odpoledne čekala v rámci další přednášky na Univerzitě třetího věku Napoleona drsná realita. Usedli jsme nad tématem: Napoleonův pád (1812-1814).

Závěrečný květnový týden se konalo hudební vystoupení Oty Lněničky. Téma další výuky v rámci univerzity neslo název: Stodenní císařství - Waterloo (1815), Vídeňský kongres a Evropa po napoleonských válkách. Napoleon už to měl ve čtvrtek „spočítané“.

Během května pokračoval projekt Diakonie: Psaní od srdce, do kterého jsme se také zapojili. Obdrželi jsme celkem 11 dopisů či pohledů a pozdravů, které potěšily a vykouzlily úsměvy na tvářích nejen našim obyvatelům. Děkujeme, že jsme se i letos mohli účastnit.

Počasí nám moc nedovolilo chodit na zahrádku, ale za to jsme ve velkém cvičili a posilovali v naší tělocvičně. Také jsme oslavili narozeniny několika našich klientů a stihli jsme zasadit zbývající semínka květin. Úplný závěr května nám nabídl i novou výstavu žáků ZŠ Sokolovká, tentokrát s prvky očekávaného slunečného léta a prázdnin, na které se školáci těší. Doufejme, že se léto vydaří.

Fotogalerie

Červen

Andělé a strážci

Archanděl Rafael

Odvážný archanděl Rafael je lékařem, který nás učí, že zdraví souvisí s klidem duše a mysli. Do srdcí lidí posílá lásku a sílu, abychom byli schopni mít se rádi a naučili se pečovat o své zdraví.
Když se řekne zdraví, okamžitě nás napadne spojitost s naším tělem. To je správné, protože zdraví je náš největší poklad, za který bychom měli být vděčni. Zdraví lze ale spojit i s dalšími aspekty života: se zdravými vztahy, zdravou přírodou i životním prostředím, se zdravým životním stylem a zdravou stravou. Pojďme si přát, aby bylo na světě co nejvíce zdravých věcí: zdravé využívání peněz, zdravá kreativita, zdravé podnikání, zdravé vztahy... Dobromyslný archanděl Rafael bude vděčný za každé naše „zdravé“ přání, protože co je zdravé, to je i dobré.
Archanděl Rafael se ptá: Co byste doplnili do následující věty? Zdraví, veselá mysl a láska v srdci jsou... Co byste nejraději uzdravili ve světě a ve svém životě?

Archanděl Gabriel

Archanděl Gabriel motivuje k činnosti a přináší inspiraci, harmonizuje s mnoha znameními zvěrokruhu. Pokud spojí síly s Blíženci, vyzývá nás, abychom si udělali týden ve znamení příjemných setkání s prima lidmi.
Archanděl Gabriel pomáhá vytvářet přátelskou atmosféru u dobrého drinku a třeba nějakého sladkého ovocného dezertu. Obojí přece k příjemné konverzaci patří. Gabriel přeje rozhovorům s lidmi, ale také nákupu knih, čtení a zábavné formě poznávání.

Udělejme si malý kvíz. Co byste v každé frázi doplnili namísto teček? Mými největšími životními radostmi jsou... Jaká barva má duše... Největší sepětí cítím s... Mou nejkrásnější vlastností je... Nejvíc se těším na...

Archanděl Gabriel se nás ptá: O čem si nejraději povídáte? Umíte stočit konverzaci takovým směrem, abyste do ní vnesli příjemná témata, a nejen stěžování a spílání?

Archanděl Zadkiel

Zadkiel, anděl milosrdenství, ale i posilovatel paměti a harmonizátor lidských vztahů, v nás probouzí jemnost a laskavost. Pod jeho křídly kvete krása, tolerance, porozumění, soucit a romantika. Přeje nám, aby nám každý den přinesl něco šťastného.

Zadkiel pracuje na tom, aby každý východ slunce a přicházející ráno přinesl radost z nového dne. Dopřává, aby nám každý den sluneční paprsky přinesly spokojenost, klid a příjemně prožitý den bez vážnějších komplikací. Ne každičký den může být takový. Přesto se v každičkém dni může stát něco hezkého. Každý den si můžeme představit něco pozitivního. Každý den můžeme cítit vděk. Pokud máme důvod se smát a prožívat bezproblémový čas, získali jsme to pravé životní štěstí a ochrannou ruku Zadkiela.

Archanděl Zadkiel se naší duše ptá: Jak si představujete ideální den? Dovedete si udělat čas, abyste alespoň jednou týdně prožili den podle svých představ? Dokážete cíleně a trpělivě pracovat na svém vztahu k okolí a k druhým lidem?

Pranostiky

O svatém Fortunátu kapka deště má cenu dukátu.

Na Boží Tělo den jasný, celý rok šťastný.

Když o Božím Těle zmoknout věnečky, zmoknou na lukách děvečky.

O svatém Norbertu chladna už jdou k čertu.

Když na Medarda prší, voda břehy vrší.

O Barnabáši bouřky často straší.

Svatá Tonička má uplakaná očička.

Svatý Antonín veslo třímá, často na něj hřímá.

Na svatého Antonína broušení kos začíná.

Déšť o svatém Vítu škodí ječmenu i žitu.

Svatý Vít káže síct, svatý Jan seče sám.

Nesej na svatého Víta, škoda žita.

Na Gerváze a Protáze posečeš seno nejsnáze: jestli je suché odvézt chceš, do Jána si pospěš.

Na svatého Aloise poseč louku, neboj se!

Na svatého Jana otvírá se létu brána.

Na svatého Jána noc nebývá žádná.

Na Jána bez deště - bude pěkně ještě.

Do svatého Jana musí být turkyně dokola okopána.

Svatý Ivan bývá plačtivý pán.

Prší-li na Ladislava, déšť po sedm neděl trvá.

Červen studený - sedlák krčí rameny.

Pláče-li červen a neoschne žitko, zajíců koroptví bude řídko.

Je-li červen mírný, nebude v prosinci mráz silný.

Mezinárodní dny

1. 6. - Mezinárodní den dětí, Světový den rodičů a mléka, Den oliv
2. 6. - Mezinárodní den čistého ovzduší, Den grilovaných kuřat
3. 6. - Evropský den jízdních kol, Den donutů, vejce a šumivých nápojů
4. 6. - Obejmi svou kočku, Den sýrů
5. 6. - Světový den životního prostředí, Den kečupu a perníku, Den rozvoje a vzdělávání dospělých, Mezinárodní den ptačího zpěvu
7. 6. - Mezinárodní den čokoládové zmrzliny
8. 6. - Světový den oceánů, Den nejlepších přátel
9. 6. - Den kačera Donalda, Den jahodového koláče s rebarborou

10. 6. - Den ledového čaje, bylinek a koření
11. 6. - Mezinárodní den pletení, Den kukuřičných klasů
12. 6. - Den červených růží a sušeného masa
14. 6. - Světový den dárců krve, Národní den okurek
15. 6. - Světový den větru
16. 6. – Mezinárodní den falafelu, Den fondánu
17. 6. - Světový den boje proti suchu a rozšiřování pouští, Den konzumace zeleniny, Den jablečného štrúdlu

18. 6. - Autistický den hrdosti, Mezinárodní den pikniku a sushi
19. 6. - Mezinárodní den rovnosti žen a mužů
20. 6. - Den vanilkového koktejlu
21. 6. - Den květů, Evropský den hudby, Mezinárodní den trpaslíků, Den hrdosti, Světový den žiraf, Mezinárodní den jógy, Den smoothie
22. 6. - Den cibulových kroužků
23. 6. - Mezinárodní den vdov, Světový den házené, Mezinárodní olympijský den, Mezinárodní den růžové barvy, Den ovesné kaše
24. 6. - Mezinárodní den pralinek
25. 6. - Světový den námořníků
26. 6. - Mezinárodní den boje proti zneužívání drog a nezákonnému obchodování s nimi, Den kokosu a čokoládového pudinku
27. 6. - Světový den rybářství a diabetiků, Den slunečních brýlí a cibule
30. 6. - Den Armády ČR
2. sobota v červnu - Mezinárodní den žonglování

Příběh pro potěchu duše

Krásný květen v Loukově přešel rychle. Sedláci se tvářili ustaraně, tohle teplé počasí nevěstilo nic dobrého. Všechno kvetlo, pučelo přímo před očima. Lípy nasadily květ o celé tři týdny dříve, dokonce i jahodové keříky se začaly bělat něžnými kvítky. Floriánská chladna nepřišla a ledoví muži se také neukázali. A s vláhou to bylo vůbec špatné. - Když máj vláhy nedá, červen se předá. -

Švec Botička vzpomínal, jak starý dědoušek vyprávěl o velkých povodních vzešlých z takových teplých květnů. Nebylo potom obilí, ani sena, ba ani brambor. Jak bylo tenkrát draho, když voda zničila i lněná políčka. Brala mosty, ničila cesty i stavení. Kolik marnosti! Vyplavené byly chlévy, kůlny i sýpky. Uhynulá zvířata ještě umocňovala ten obraz zkázy.

Jak se lidé báli o pitnou vodu! Když byla mírná zima a nebylo dost sněhu, spodních vod i vody ve studních bylo pomálu. Jak přišla velká voda, co trhala břehy a splavovala pole, byly zaplaveny i studně a v nich se kalila čistá voda od bahna, hnoje a jiných nečistot. Když přišly tyhle deště, započaly obvykle velkou bouřkou. Obloha, protínána četnými blesky, se zatáhla do černa.

Lidé zapalovali v oknech svíčky hromničky, a klečíc u oken prosili Pána Boha o ochranu a pomoc. Mužští stáli u svých stavení a zachraňovali co se dalo. Zatloukali do vyšších poloh silné kůly a řetězy z povozů připevňovali k nim mostky, co vedly ke stavením, aby je voda nestrhla a neudělaly ještě větší škody po proudu. Sledovali, co voda přináší, dokud to šlo. Když zahlédli, jak proud unáší velké kusy dřeva a trámů, snažili se je vytáhnout. Když se někde ze stavení strhla střecha nebo ploty, a proud vody je unášel, snažili se velká tělesa rozbít na kusy menší, aby nenapáchaly velkých škod. Bylo hodně pláče a nářků, když

voda poničila grunt. Nedej Bože připravila i domácí o život.

„Bylo to jak válka“, vzdychl pan Botička a posunul si čepici dál z čela. Paní hospodská Bečková se kabonila, slýchávala takhle vyprávění v hospodě často. Nač takové sýčkování, bude dobře, však Pán Bůh nedopustí. Může být, ale nemusí. Tak je potřeba se na to dívat! Sedla si chvíli mezi hosty, za chvíli se připojily i obě dcery a řeč se stočila jinam. *„Tak, japak holky, chystáte se na to čarodějné bejlí? Říkalo se, že prej i před hospodou byla zapíchnutá májka? Co, slečno Jůlinko? Jistě, budete házet věnec na strom!“*, ptal se se smíchem starý Ráchal, kterého čas od času některý ze synů přivezl do hospody. Musel si občas zajet mezi chlapy, aby mu z těch samých ženských, co jich přicházelo za jeho manželkou pradlenou nenarostly taky prsa, žertoval jadrně, doma mezi svými. Holky se chichotaly a počalo se vyprávět z jiného, veselejšího soudku.

Noc o letním slunovratu má výjimečně magickou moc. Podle legendy se otevírá země a skály a zjevují se temné mocnosti. *„Například v noci na lesních mýtinách tančí divoženky“,* vypravoval pan Botička. *„Nejdivočejší reje pořádají během slunovratu. Muži se musejí mít venku na pozoru, divoženky by je dokázaly zlákat a svést do svého středu, pohrát si s nimi, pak je k smrti utancovat a na kusy roztrhat!“*
„No, no, tatínku, tak né, abyste někam chodil,“ snažila se odvést řeč od zapíchnuté májky Julie. Hospodský se zasmál, až se zakuckal a postavil na stůl plné půllitry: *„Tak mě zase kmotřička povídala, že všechno, jak v tom červnu kvete nebo plodí, vzduchem se nesou omamné vůně, které pozměňují lidské vnímání, že byliny o této noci natrhané, mají silnější, až kouzelné účinky. Že prý s jejich pomocí dokážou lidé například předpovědět budoucnost, nalézt poklad nebo získat nadpřirozené schopnosti. Největší moc má prý bájné zlaté kapradí. Ten, kdo by ho*

získal, měl by přístup k nepředstavitelnému bohatství, měl by po celý život štěstí a rozuměl by řeči zvířat,“ zvedl hospodský významně ukazováček, přivřel oči a trochu ztišil hlas: *„Při hledání zlatého kapradí se však člověk musí mít na pozoru. Na cestě ho čeká mnoho nástrah, třeba bludičky, či bludné kořeny, které by člověka svedly ze stezky, až zabloudil nebo se utopil v bažině, divoženky, hejkal a jiná strašidla. Pokud toto všechno člověk překonal, kapradí ho mohlo zavést k pokladu ve skále nebo v zemi. Mohl si ale odnést jen tolik, co unesl. Nesměl být hamižný, jinak by jeho nenasytná duše propadla podsvětí či peklu,“* dodal a nemohl se ubránit úsměvu, když viděl vykulené oči své mladší dcerky Barborky.

Je to ještě dítě, zjihnul mu pohled. Zato Jůlie mu nedodávala mnoho klidu. O zapíchnuté májce zarytě mlčela. Tvrděla, že neví, kdo ji tam dal. Copak o to, pomyslel si tatík, ať se jí dvoří slušný hoch, však co, věk na to má, aby se jí některý zalíbil. Jen, aby nebyla nešťastná! Stále měl v živé paměti první manželství své ženy. Kolik jen bolesti jeho Mařenka zkusila, co se natrápila se špatným mužem. I když Jůlie nebyla jeho vlastní dcerou, nemohl by jí milovat víc, než kdyby jí byla. Pamatoval její první krůčky, první slova. Jak výskala, když jí nosil na ramenou a dělal koníčka. Nebo na zádech a zpívali spolu Běží liška k Táboru. Večer jí uspával u pohádky, a pak celý rozespalý, rozlámaný šel dodělávat práci do hospody nebo pivovaru. Přál si, aby Jůlinka byla šťastná a neopakovala se smutná minulost její maminky. Nebo, aby si z ní nějaký ničema neudělal legraci a neměl ji jen na chvilkové potěšení. Bože chraň! Byl by schopen toho člověka snad zabít, kdyby měla mít Jůlie zlomené srdce. Až se otřásl při té představě. Jestli by neměla jít raději do té školy. Musí si se ženou o tom promluvit. Už jí slyší, ále Jakube, nemaluj čerta na zeď. I proto ji měl tak rád, tu svou Mařenku.

Vždycky dokázala rozptýlit obavy a potěšit slovem. Byla majákem v jeho životě.

On sám byl chlap otrlý a statečný. Nebál se téměř ničeho a nikoho. Jak ale šlo o jeho milované, bál se až příliš. Neuměl by žít bez své rodiny, byl šťastný, když ony byly šťastné. Dcery ho zbožňovaly, on je snad ještě o kousínek víc a ženu? Tu na rukou nosil. Něžně mu říkala, že je její Nebojsa, jako v té pohádce, kde se statečný hoch neuměl bát. Jen o svou lásku se bál, tak jako Jakub Bečka. Mnoho manželek v Loukové Mařence pěkného, statného a milujícího manžela závidělo. Mnoho jich jí ho ale i přálo. Inu tak jako všude, jsou lidé všelijací.

Jůlie samozřejmě věděla o jakém věnci to pan Ráchal hovoří. Vdavekchtivé dívky z devatera kvítí, toho čarodějného bejlí upletly věštecký věnec, který házely pozpátku na strom. Když se věnec zachytil, znamenalo to vdavky, když spadl, dívku čekal jistojistě ještě nejméně rok u rodičů. A samozřejmě, že taky věděla, kdo břízku k zahrádce hedě zapíchnul. Byla zamilovaná, láskou čistou a obrovskou, jako její srdce. Ten vysoký, krásný hoch, kudrnáč, jak mu říkala chasa, jí úplně uhranul. Poprvé se viděli loni, spíše poprvé spolu mluvili loni na masopustní zábavě. Vlastně né, úplně poprvé si ho všimla, už v průvodu. Měl masku koně a legračně poskakoval. A kdo to je, prozradily jeho boty. Nikdo neměl tak krásné a drahé boty. Kožené s pevným šněrováním z tmavě hnědé kůže. Viděla ho pak v kostele, poté na zábavě a tam poznala ty boty. Požádal jí o tanec. Byl tak krásně nesmělý a taky trochu nemotorný z toho, jak se Jůlie snadno zbavila rozpaků. Hovořili spolu dlouho a Jůlie při obchůzkách v příštích dnech malovala do sněhu srdíčka s nápisem J+J. Jůlie + Julius. Jen spojení jejich jmen, a to že se jmenují stejně jí připadalo mystické a předurčovalo veliké štěstí, jak si představovala.

Julius počal projevovat velikou touhu pobývat více v Loukově u dědečka a Jůlie se zase těšila na jeho příjezdy. Nejraději by jezdil každý týden. Ona se uklidňovala, že až půjde do té školy v Praze, tak se uvidí přece jen častěji. Psali si dopisy, které si Jůlie chodila vyzvedávat na poštu, aby rodiče nic nezjistili. Nebyla si jistá, jak by Julia přijali a on nechtěl riskovat babiččiny záchvaty nějaké smrtelné choroby, kdyby zjistila pravou příčinu jeho častých návštěv. Sváděl to také na kašel, který ho v Praze trýznil, a chválil si, jak se mu vždy v Loukově uleví a odlehne. Ó ano, na tohle babička Prášková vždycky slyšela. Jak šlo o nemoc, tak byla s Juliem zajedno. Čistý vzduch, kvalitní strava, to musí pomoci každému, natož takovému mláděti, jak Julia nazývala.

Po smrti svého syna k vnukovi více přilnula. Byl mu trochu podobný, měl ale bohatou kštici na rozdíl od svého otce, který začal vlasy ztrácet, už snad coby dvacetiletý. Měl jeho ostře řezanou bradu, ale pěkné, plné rty po mamince. Rudolfovi, jako nůž úzké rty, dodávajíc otci padouchovský výraz, Julius naštěstí nezdědil. Jeho tvář si z otce vybrala jen to pěkné, například tu mužnou bradu a šedou barvu očí. S dlouhými řasami po matce vypadal, když byl malý, jako panenka. Na rozdíl od Rudolfa byl také vysoký a štíhlý jako topol. V dětském věku mu vlasy hrály měděným odstínem, ale jak stárnul, barva se mu ustálila na krásné hnědo tmavě červené. Ryšavou hlavu po otci také nezdědil. Vlasy se mu stáčely do jemných lokýnek, jako slečince. Maminka si je natáčela na prsty a smála se, jak jsou neposedné.

Když se Amálii Práškové narodil syn, byla překvapená, jak velkou lásku k němu cítí. Bála se, že dítě, které nebylo počato z lásky, a ještě nebylo počato dobrovolně, alespoň ze strany matky, nebude schopna přijmout, ani milovat. Když jí synek rostl pod srdcem, trápila se, vyčítala si svoje pocity i myšlenky. Nebýt malé Theušky, ukončila by svůj život.

Jen ona ji při něm přidržela. Představa, že její a Theodorovu dceru vychovává Rudolf s matinkou jí nedovolila to obrovské trápení skončit. Po svatbě s Rudolfem, ke které došlo až podezřele rychle od požádání o její ruku, život splynul Amálce do jedné velké bolesti. Všechno bylo jakoby omotáno černým závojem, kdy Amálka nevnímala, jaký je den a co se s ní děje. Nemohla už ani mluvit se svým otcem, kterého před svatbou zapřísahala, ať jí Rudolfovi nedává, ať jí neprodává, že s ním umře žalem. Tatík, ale jako každý chudý člověk viděl ve svatbě svojí dcery s boháčem veliké štěstí a jmenoval tu a tamtu sousedskou dceru, že si taky zvykla, a že láska přijde později, no a inu i kdyby ne, je tu přeci ten slib, co dal mamince u její smrtelné postele a ten on nikdy neporuší.

Rudolf, respektive matinka si vymínila, že po svatbě Amálie zpřetrhá kontakty se svou původní rodinou. Přeci se nehodí, aby se nadále s nimi stýkala, když se přivdala k nim do slavné bohaté rodiny. A jak byla Amálka po svatbě slabá a churavá z velkého hoře, polehávala, často plačíc, porod dcerušky, který přišel o necelé dva měsíce dříve, přisoudili tomuto špatnému psychickému stavu rodičky. Dceru Theodoru přijal novopečený otec vlažně. Už to jméno, kroutil očima… Theodora. Ale matinka při své nadutosti a nepříliš vysoké inteligenci jmenovala, kdo se kdy jmenoval Theodora, že je to jistě vznešené jméno a hodí se jen do urozených rodin, jak často o té své hovořila. Amálce tehdy trochu svět rozkvetl, holčička naplnila její zbědované srdce znovu láskou. Tehdy se přestěhovali do Prahy, protože tam měl Rudolf otevírat velkou lékárnu. Ve velkém bytě na Vinohradech byla většinou mladá žena sama, jen s dítětem, kuchařkou a služkou. Nevadilo jí to, láska k Rudolfovi, kterou jí tatík sliboval nepřišla, ani nemohla. Celé dlouhé roky snila Amálka o svém Theodorovi a snažila se odpustit otci jeho zradu. Jak si jen nebohá maminka mohla myslet,

že peníze mohou někoho udělat šťastným. Jak ráda by vyměnila tuhle zlatou klec za dřinu a suchý chléb k večeři. O co raději by drhla zablácené podlahy v malé chaloupce, ale s milujícím mužem po boku. Nejspíše se musela narodit přece jen pod šťastnou hvězdou, protože ani tohle utrpení nedokázalo změnit její laskavou povahu. A tak pomáhala jiným chudákům, když už sama nebyla šťastná. Se skrytou radostí darovávala Rudolfovi peníze různým sirotčincům, porodnicím pro chudé matky, které neměli otce pro své dítě. Spousta pražských žebráků blahořečilo milostpaní Práškovou za její dobrotu. Chodili za ní do lékárny, kdy často dostali mazání nebo jiný medikament zdarma.

Po narození synka se snažila nalézt cestu i k manželovi, alespoň se na něj občas usmát. Chtěla žít jen o trošinku radostněji, už kvůli dětem. Jenže ta Rudolfova letora, jeho zatracená pýcha a zpupnost, nebetyčná sobeckost, ta jí k němu nepustila. To jeho opovrhování lidmi, které zdědil po své matce jí od něho odhánělo. Také jak jí často vyčítal její původ a dožadoval se, aby mu poníženě děkovala za nynější krásné a přepychové živobytí. A i kdyby tohle všechno nějak překousla, nedokázala snést, jak si bezostyšně bral její tělo kdykoliv, kdy se mu zlíbilo. A když mu odmítla být po vůli, zbil ji. Vůbec na nic a nikoho nebral ohledy. Ani na děti. A tak mlčela, trpěla a modlila se, aby Rudolf svou touhu odbyl rychle a potichu.

Léta běžela, děti dorůstaly, ona se stala váženou paní v celé Praze. Rudolf se doma vyskytoval málo, říkalo se, že se zapletl do nějakých nekalých obchodů a jeho společníci jsou mafiáni, překupníci a lichváři. Vracíval se domů opilý a zuřivý, kouřil dlouho do noci ve své pracovně, kde nadával a klel. Jednou nepřišel domů vůbec, Amálka tomu nepřisuzovala nijakou důležitost, stávalo se to nezřídka, že se někde

opil a zůstal celou noc u nějaké nevěstky až do rána. Přijížděl pak kočárem domů celý pomačkaný, páchnoucí levnou dámskou voňavkou.

Tentokrát, už tlouklo poledne. Pán stále nebyl doma, a tak Amálka kuchařce řekla, ať oběd uklidí, že půjde do lékárny, a kdyby se pán vrátil, aby se o něj služebná postarala. V lékárně jí práce bavila. Měla rádu tu vůni bylin a různých mastí a zákazníci měli rádi ji. Byla přívětivá a ochotná, ráda pomáhala.

Zrovna, když byla lékárna plná lidí, přiběhla udýchaná, vyplašená služebná, ať jde milostpaní rychle domů, že tam čekají páni od policie. Amálka zbledla, pomalu sundala zástěru a v neblahé předtuše šla ten nedaleký kousek z lékárny domů pěšky. Ruce se jí třásly, srdce bušilo. Nevěděla, co očekávat, až doběhne domů. Moc se strachovala o děti, aby se jim něco nestalo. Julius jezdil na koni s prominutím, jako blázen. Často ho pozorovala a trnula, že teď užuž určitě spadne a zlomí si vaz. Služebná nevěděla nic určitého, komisař si žádal hovořit pouze s milostpaní. Vstoupila do bytu, požádala kuchařku o kávu pro návštěvu a posadila se do křesla, očekávajíc to nejhorší. Páni od policie, jeden starší a druhý takový mladý vysoký čahoun, se vyptávali, kdy byl manžel naposledy doma, a zda ho někdo včera nenavštívil. Rudolf byl nalezen v bytě nepříliš poctivého muže, policii dobře známého s prostřelenou hrudí. Ještě žil, byl však ve velmi vážném stavu v nemocnici. Amálce se zamotala hlava a rozplakala se. Komisař to přisuzoval té zprávě o manželově stavu a nechal Amálce chvilku, aby si pláčem ulevila a trochu se uklidnila. Amálka však plakala úlevou a prosila v duchu Pána Boha o odpuštění, že Julius je v pořádku a Rudolf je ten, kdo je zraněný. Zeptala se, kde manžel leží, zda může za ním dojít. Po vyslechnutí všech informací se oba pánové poroučeli, vyzvedli si u služebné klobouky a Amálka nastoupila do kočáru, který ji vezl do nemocnice Na Františku.

Rudolf ležel bledý na lůžku, byl při vědomí, ztěžka dýchal, pod obvazem mu prosakovala krev. Lékař Amálce vysvětlil, že kulky z hrudi mu vyoperovali, ale zároveň při zákroku pacient ztratil dost krve. Měl poničené plíce a s touto komplikací pravděpodobně rána nedožije. Amálka si ihned přisedla k muži na lůžko, a jemně ho vzala za ruku. Při pohledu na zbědovaného manžela jí projela srdcem lítost, jak marný život Rudolf vedl a ona s ním. Ani jeden neprožil život v lásce, v radosti z manželského štěstí. Začala se modlit.

Rudolf otevřel oči a přiškrceným hlasem zasípal: *„Co tu chceš ty bído hrobnická? Teď už budeš mít konečně pokoj co? Za můj zpackaný život stejně můžeš ty!“* Ani teď. Ani teď, krůček od smrti nedokázal Rudolf svojí ženě říct pěkného slova, natož slovo díků! Ani slovo o dětech nebo rodičích. Amálce se najednou zatmělo před očima. V hrudi se jí vzedmula obrovská zlost. Sevřela ruce v pěst a naklonila se k manželovi šeptajíc ta drsná slova: *„Ano, máš pravdu! Teď už konečně budeme mít klid a pokoj. Já, Theodorova dcera i Julius!“* Rudolf vytřeštil oči, nevěříc svým uším. Zasípal a z koutku úst mu vytekl úzký pramínek krve. *„Pošťák?“* To bylo poslední slovo, které Rudolf řekl, než ztratil vědomí a nad ránem zemřel.

Ze světa zajímavostí

Slavné hračky

Pojďme Den dětí oslavit stylově s hračkami.

Rubikova kostka

V osmdesátkách kroutil každý a dneska rubikovka zažívá renesanci díky youtuberům a tiktokerům, kteří ji skládají v neuvěřitelné rychlosti nebo neuvěřitelných podmínkách.
Magická kostka je původnem z Maďarska. Maďarský architekt Ernő Rubik vymyslel kostku v roce 1974. Ne jako hračku – chtěl pomoct studentům líp si představit prostorové vztahy. Až cestou na patentový úřad mu prý došlo, že v ruce drží ne učební pomůcku, ale hračkářský bestseller. V Maďarsku se rubikovka prodávala od roku 1977 a v roce 1979 jich podnikavec Tibor Laczi vyvezl kufr na veletrh do Berlína, kde přesvědčil americkou Ideal Toy Company, aby koupila mezinárodní licenci. A bestseller se mohl stát bestsellerem světovým. Další takový průnik z Východu na Západ se podařil až Tetrisu – a bylo to napínavé.

Panenka Barbie

Panenka Barbie vznikla v roce 1959 (i v 66 šik & šlank) a vystřídala přes čtvrt tisíce profesí. Úplně nejdřív ale byla modelkou. Nápad Ruth Handlerové, spoluzakladatelky Mattelu, byl stejně geniální jako prostý: chce si dítě hrát s miminem? Dejme mu to, čím se chce stát. Trochu pikantní je, že to Handlerovou napadlo nad panenkou Lilli. Ta vznikla v Evropě podle komiksové postavičky drzé a sexuálně revoluční německé sekretářky Lilli. Pochopitelně nebyla pro děti, prodávala se jako suvenýrový předmět pro starší otylé a oplešatělé pány, jako byl Lillin komiksový šéf.

My Little Pony

My Little Pony byla v osmdesátkách (u nás později) superúspěšná franšíza firmy Hasbro, K poníkům s duhovou česací hřívou měla seriál, film, všecko. Pak kouzlo nějak vyčichlo. Značku zkoušeli ve 21. století několikrát oživit, klaplo to až roku 2010 se seriálem My Little Pony: Friendship Is Magic. Získal srdce holčiček a kupodivu z toho byl i kult mezi pány, kteří vytvořili silnou fanouškovskou komunitu bronies (bro + pony). V Hasbru kolem nich chvíli nerozhodně přešlapovali, ale pak přivinuli bronies na svou hruď.

Tamagoči

Tamagoči, kterého navrhnul designer Aki Maita pro firmu Bandai v roce 1986, byl digitální mazlíček, o kterého jste se museli starat, aby nepošel. Pardon, neumřel. V mnohém předznamenával budoucnost: vyžadoval neustálou pozornost, což samozřejmě zvyšuje v očích uživatele jeho cenu, podporuje loajalitu a touhu kupovat nové verze a doplňky, navíc to přitahuje další (potenciální) uživatele. Dneska jsme všichni závislí na denním přísunu jedniček a nul, ale v osmdesátkách a devadesátkách to bylo novum.

Kapesní videohry

Klasické moudro praví, že nemáte dávat všechna vejce do jednoho košíku. Pravý opak měl dělat hrdina sovětské kapesní videohry značky Электроника. Kdo to měl pochytat všechna vajíčka do košíku, aby se žádné nerozbilo?

Sověti se inspirovali úspěchem například Nintenda, ale zařízení si za železnou oponou vyvíjeli sami. Hra s vlkem z animovaného seriálu Hy, погоди! (Jen počkej!) se objevila v polovině osmdesátých let a stala se prodejním hitem východního bloku.

Lego

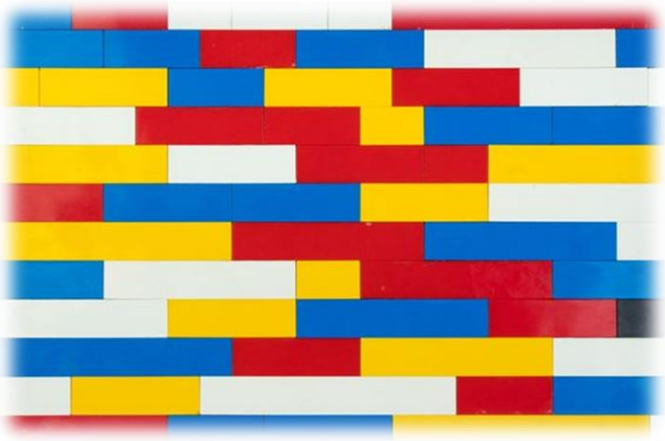

Lego začalo jako malá dánská firma v roce 1958, vyrostlo ke světovému úspěchu – ale na přelomu 21. století čelilo vážné krizi a hrozil mu bankrot. Restart přišel díky strategii zaměřené na licencované sady (Star Wars, Harry Potter) a vlastní filmové projekty. I díky tomu počet kostek na světě stále roste, prý jich je už přes sto na každého člověka na světě. A to se lidi taky snaží a pořád se množí!

Mončičák

Ve Francii se jmenoval Kiki, v Itálii Mon Cicci, v Anglii Chicaboo. U nás se chytil název mončičák. Odkud ta potvora byla původně? Hebká chlupatá původem japonská opička s dětským obličejíkem, co si tak ráda dumlala paleček, byla japonský výmysl. Na trh ho v roce 1974 uvedla firma Sekiguchi, Světový úspěch přišel v osmdesátkách, doprovázel ho vznik filmů, seriálů a tak dál. I když celosvětový – východní blok samozřejmě ten pravý nápor zažil až později ke konci osmdesátek a o úspěch japonské firmy až tak nešlo, protože naši mončičáci často nebyli žádní praví Monchhichi, ale ilegální padělkové.

Pokémoni

První pokémoni se objevili v roce 1996 ve videohře *Pokémon Red* a *Green*, její tvůrce Satoši Tadžiri se inspiroval svým dětským koníčkem: entomologií, a vymyslel svět, kde se sbírají živočichové, z nichž se můžou časem

klubat další stadia – a od toho je krůček ke sběratelským kartičkám, které přišly o rok později. Popularitu přiživil seriál a v nové éře pak mobilní hry. Značka Pokémon teď patří mezi největší herní a mediální impéria.

Troll Dolls

Legenda, ve světě známou jako Troll Dolls. A příběh této opět dánské legendy zní sám jako legenda: to takhle jistý Thomas Dam, muž devatera řemesel a zejména desáté bídy, neměl peníze na vánoční dárek pro dcerku. A tak jí vyřezal legračního trolla. Povedl se a chtěly ho všecky děti ve městě. Brzy byla poptávka taková, že výrobce přešel ze dřeva na gumu a později na tvrdší plast. Od padesátých let, kdy vznikly, zažily několik vln úspěchu, někteří z nás si pamatují tu devadesátkovou. A kdoví, třeba se cyklus právě teď zopakuje a čeká nás nová.

Rozhovor

Rádi bychom Vám prostřednictvím Déčka a krátkého rozhovoru představili pracovníky našeho domova, se kterými se denně setkáváte. V dalším rozhovoru se nám představí **náš milý a usměvavý kuchař:**

Josef Dvořák

Mohu Vás poprosit o krátké představení se našim čtenářům?

Jmenuji Josef Dvořák a je mi 40 let. Bydlím v domečku s přítelkyní a dvěma dětmi, v malé obci jménem Záseka. Narodil jsem se v Mostištích. Vyučil jsem se v oboru kuchař – číšník. Pracoval jsem necelých deset let ve Všeobecné fakultní nemocnici v Praze. Po úmrtí maminky jsem se vrátil zpět do svého rodného domu. V našem domově pracuji od 1. září 2022.

Co jste věděl o našem domově, než jste se stala jeho součástí?
Pracoval jsem už i na starém domově na Hornoměstské ulici, takže nějaké základy jsem o domově věděl.

Co se Vám na práci v domově líbí?
Smysluplnost práce, příjemný kolektiv a spolupráce s kolegy.

Co rád děláte ve volném čase?
Odpočívám nebo s rodinou podnikáme výlety.

Na jaké místo byste se rád podíval a proč?
Určitě bych vycestoval za kulturou do Dubaje nebo do Spojených arabských emirátů. Rád bych viděl místní pláže a zažil příjemně teplé počasí po celý rok.

Jak by vypadal Váš ideální den?
Probudím se do klidného rána, posnídám na terase s výhledem na hory. Potom bych zašel na procházku a nakonec bych odpočíval u nějaké hezké knížky.

Co byste si nejvíce přál?
Klid, zdraví a spokojenost všem blízkým.

KVÍZ:

Nejoblíbenější jídlo - smažený sýr, hranolky

Nejoblíbenější barva - bílá

Nejoblíbenější roční období - jaro

Nejhezčí dovolená - Krkonoše

Nejoblíbenější květina - magnolie

Nejoblíbenější film - Pearl Harbor

Nejoblíbenější místo v domově – kuchyně

Vtipy

Právě jsem chtěl začít vařit a první věta receptu zněla: vezměte čistý hrnec.
Tak jsem objednal pizzu.

Na pohovoru: Jakou máte v oboru praxi?
Přes 30 let.
Kolik je Vám let?
Je mi 25.
Jak je možné, že je Vám 25 a máme praxi 30 let.
Přesčasy.

Vždy, když mě naštve přítelkyně, koukám na ni skrz vidličku a představuju si, že je ve vězení.
Moc mi to pomáhá.

Je pravda, že cvičení pomáhá při rozhodování. Dnes ráno jsem si šel zaběhat a rozhodl jsem se, že už to nikdy neudělám.

Občas mě překvapí, jak mi to ještě v hlavě pálí. Ale na to se pokusím vystoupit z auta se zapnutým pásem a jsem tam, kde jsem byla.

Mám špatné svědomí, když 15 let mého vzdělání musí sledovat, jak k sobě tahám dveře, na kterých je jasně napsané TLAČIT.

Ahoj zlato, co jsi dala do včerejší večeře?
Nepovím. To je tajemství.
Ležím na JIPce, doktoři se ptají.

Z kuchyně

Melounové senzace

Není nic lepšího než si dát v létě vychlazený meloun. Z melounu se dá ale připravit i spousta dalších osvěžujících pochoutek a drinků.
Botanicky se meloun řadí mezi zeleninu, je to vlastně druh tykve, ale díky své sladké chuti ho přirozeně vnímáme jako ovoce. U nás je obvyklejší meloun vodní se sytě růžovou dužinou, který obsahuje průměrně 91 % vody, proto je v létě zvlášť vhodný k hydrataci organismu. Meloun má poměrně nízký obsah kalorií, takže si ho můžete dopřát i při dietě. Navíc je významným zdrojem kyseliny listové a minerálních látek, jako je železo či vápník.
Z melounu můžete připravit osvěžující sorbet, skvěle se hodí do alko i nealko nápojů. Překvapivě dobře funguje i ve slaných receptech.

Svěží salát z melounů a se sýrem feta

Suroviny:

Červený meloun 200 g
žlutý meloun 200 g
sýr feta 200 g
polníček 200 g
černá sezamová semínka
olivový olej
citronová šťáva
pepř, sůl

Postup přípravy:

1. Salát opláchneme a necháme okapat. Pak ho dáme do velké mísy.
2. Melouny a fetu nakrájíme na kostky. Přidáme k salátu.
3. Poté ho zakapeme olejem, citronovou šťávou, přidáme špetku soli, trochu pepře a sezamová semínka.
4. Vše opatrně promícháme.

Melounový salát s kuřecím masem a mozzarellou

Suroviny:

vodní meloun 300 g
směs listových salátů 200 g
mini mozzarella 200 g
fenykl (čerstvý) 1/2 ks
olivový olej
citronová šťáva
kuřecí prsní řízek 300 g
grilovací koření 1 lžička
sůl, pepř

Postup přípravy:

1. Meloun nakrájíme na kostky, fenykl na tenké plátky a maso na malé kousky. Maso osolíme, opepříme a poprášíme grilovacím kořením.
2. Poté ho na oleji opečeme dozlatova. Do velké mísy dáme salát, přidáme fenykl, sůl, pepř a poté vše zakápneme olivovým olejem a citronovou šťávou.
3. Salát opatrně promícháme a rozdělíme do misek nebo talířů. Přidáme kousky melounu, mozzarellu a opečené kousky masa. Podáváme s nakrájenou opečenou bagetou.

Mini melounové cheesecaky

Suroviny:

Korpus:

kakaové sušenky 300 g
máslo 100 g
bílek 1 ks

Krém:

mascarpone 500 g
měkký tvaroh 250 g
moučkový cukr 200 g
želatina (plátková) 1 balení
citronová šťáva 3 lžíce

Na dokončení:

vodní meloun (žlutý) 500 g
želatina (dortová, čirá) 1 ks
vanilková semínka 1/2 lusku
moučkový cukr 1 lžíce

Postup přípravy:

1. Sušenky rozmixujeme a smícháme s bílkem a máslem. Propracujeme a nacpeme do forem vyložených pečicím papírem.
2. Vložme je do trouby předehřáté na 180 °C a pečeme 11 minut. Tvaroh ušleháme s mascarpone a medem.
3. Želatinu namočím je na 10 minut do vody. Poté je z vody vyjmeme, vložíme do krému v rendlíku a zahříváme. Mícháme, dokud se želatina nerozpustí.
4. Krém poté rozdělíme do formiček s předpečenými korpusy. Meloun rozmixujeme a promícháme s moučkovým cukrem a vanilkou. Dortovou želatinu v prášku připravíme dle návodu. Místo vody do ní použijeme rozmixovaný meloun.
5. Připravenou želatinu nalejeme na krém. Cheesecaky necháme aspoň 2 hodiny v chladu. Poté je dozdobíme melounem dle chuti.

Pikantní melounová grilovací omáčka

Suroviny:

meloun 200 g
rajčata (pasírovaná) 2 lžíce
česnek 2 stroužky
chilli papričky 1 ks
třtinový cukr 1 lžička
škrob 1 lžička
tymián 2 snítky
sůl, pepř

Postup přípravy:

1. Meloun rozmixujeme, dáme do rendlíku, přidáme nasekanou chilli papričku, rajčata, prolisované stroužky česneku, škrob, sůl, pepř, cukr a lístky tymiánu. Prošleháme, přivedeme k varu a za stálého míchání vaříme pár minut. Omáčku podáváme ke grilovanému masu.

Luštění

1) Experimentální čtení

Úkol: Přečtete si krátký příběh a pak zkuste zodpovědět deset otázek.

Příběh: Paní Vlasta, sedmašedesátiletá důchodkyně z Olomouce, se v sobotu ráno rozhodla, že navštíví svou sestru Aničku, kterou neviděla přes rok. Upekla její oblíbený makovec, ale protože jí došla mouka, musela si ji nejprve dojít koupit do nedalekého obchodu U Pavla, kde potkala bývalého kolegu z knihovny, pana Urbana. Ten jí vyprávěl, že si pořídil psa – bulteriéra jménem Rony. Vlasta mu pogratulovala, ale v duchu si říkala, že by si psa nikdy nepořídila. Po návratu domů zapomněla koupit mák, takže běžela ještě jednou. Když konečně makovec upekla, zabalila ho do utěrky s motivem hroznů a nasedla na autobus číslo 14 ve 12:45. Cesta měla trvat 35 minut, ale kvůli dopravní nehodě dorazila o dvacet minut později. Anička jí otevřela v županu s citrónovým vzorem a smála se, že makovec není makovec, když se dělá nadvakrát. Společně pak pily kávu, vzpomínaly na dědečka, který učil matematiku, a plánovaly, že příští měsíc pojedou na výlet do Kroměříže.

Otázky k příběhu:

1. Jaký vzor měla utěrka, do které paní Vlasta zabalila makovec?

a) Citrony
b) Hrozny
c) Kostičky
d) Puntíky

2. Kde si paní Vlasta koupila mouku?

a) V supermarketu
b) U Pavla
c) Na trhu
d) V pekárně

3. Jak se jmenuje pes pana Urbana?

a) Rocky
b) Rex
c) Rony
d) Ralf

4. Proč přišla Vlasta k Aničce pozdě?

a) Nestihl jí autobus
b) Zaspala
c) Byla dopravní nehoda
d) Zapomněla adresu

5. Kolik minut měla cesta trvat původně?

a) 25
b) 30
c) 35
d) 40

6. Co si paní Vlasta zapomněla koupit při první návštěvě obchodu?

a) Mouku
b) Vejce
c) Mák
d) Cukr

7. Jaké povolání měl dědeček, na kterého sestry vzpomínaly?

a) Knihovník
b) Učitel matematiky
c) Pekař
d) Řidič autobusu

8. V kolik hodin jela paní Vlasta autobusem k sestře?

a) V 11:45
b) Ve 13:15
c) Ve 12:45
d) Ve 14:00

9. Jak dlouho se Vlasta se sestrou neviděly?

a) Půl roku
b) Dva roky
c) Přes rok
d) Čtyři měsíce

10. Jaký vzor měl župan, ve kterém Anička otevřela dveře?

a) Hrozny
b) Puntíky
c) Citróny
d) Květ

2) Doplňte tajenky z osmisměrky a křížovky do textu o zámku

ŽIDOVSKÁ ČTVRŤ A BAZILIKA SV. PROKOPA V TŘEBÍČI, Česko

■ Třebíč patřila k významným střediskům … (osmisměrka) na Moravě. Komplex židovské čtvrti a baziliky je připomínkou soužití židovské a křesťanské kultury od středověku do 20. století. Židovská čtvrť s hustou zástavbou, křivolakými uličkami, temnými zákoutími, klenutými průchody a romantickými náměstíčky zahrnuje více než 120 obytných domů, které doplňují objekty bývalých židovských institucí. Zadní synagoga ve své expozici nabízí informace o historii židovské čtvrti, zatímco Přední synagoga nyní slouží jako modlitebna … (tajenka). Původní židovský hřbitov byl v 17. století přemístěn na severní svah kopce Hrádek, kde se nachází kolem 3 000 kamenných náhrobků, z nichž nejstarší pocházejí z první poloviny 17. století. V obřadní síni z roku 1903 s dobře dochovaným interiérem se dosud provádějí pohřební obřady podle starých židovských tradic. Roku 1104 byl v Třebíči založen benediktinský klášter. Jeho románsko-gotická bazilika sv. Prokopa byla do současné podoby přestavěna ve 13. století. Válkami zdevastovaný objekt byl od 16. století více než 200 let užíván ke světským účelům, přičemž sousední konvent byl přestavěn na zámek. Po obnově na počátku 18. století byla bazilika zasvěcena sv. Prokopovi a začala ji využívat katolická církev. K nejcennějším částem patří krypta s původní, více než 700 let starou výdřevou stropu, dále zaklenutí kněžiště křížovou kamennou klenbou, rozeta ve východní části apsidy a severní portál, který je vynikající kamenickou prací.

Š	I	Ř	P	Y	C	Ž	P	I	F	Č	D
A	G	O	R	K	D	E	T	A	I	L	L
T	A	D	Y	É	M	A	Ž	V	K	E	V
O	U	N	S	L	M	H	D	CH	C	L	E
P	Č	E	I	A	Á	N	K	O	E	É	C
A	K	J	T	Ř	E	B	Í	Č	V	D	Í
S	P	I	CH	S	D	N	A	T	O	N	V
I	K	M	U	A	Á	E	L	T	S	S	S
A	R	Z	L	K	X	K	D	L	M	M	P
T	T	T	Y	A	Z	R	Á	N	Í	A	A
É	S	P	R	R	T	A	R	P	E	L	N
U	Y	P	K	A	R	A	Ž	Y	O	T	Š

OSMISMĚRKA

AKARA
ASIATÉ
BATMAN
CYPŘIŠ
DETAIL
DŘINA
FIKCE
GAUČ
CHIPS
JILM
KÁPO
KRYL
LATA
LEČA
LÉKY
LEPRA
MATIKA
NÁKYPY
NOTA
OCEL
PAKL
POTAŠ
PRAXE
PUDRY
SENDVIČ
SMALT
STÍN
STRK
SVÍCE
ŠNAPS
TADY
VDECH
VODA
ZMIJE
ZRÁNÍ
ŽHÁŘ
ŽRÁDLA

ANU, MALUM, SLAVE	DOKTOR VĚD	SPOLEČEN-SKÉ HRY	❖	PERSKÝ KOBEREC	JUDŮV SYN	INIC. HER. KAPLANOVÉ	TIBETSKÝ SKOT	❖	ZŘÍCENÍ DŮLNÍCH PROSTOR	CITOSLOVCE PODIVU	STÁTNÍ ARBITRÁŽ
DECILITR			KUJNÉ NEROSTY / 1. DÍL TAJENKY					ZNOVU			
ALMANACH								DOMÁCKY ALENA / INIC. HERCE RÉNIERA			
ŽENSKÉ JMÉNO						POHYB KYVADLA / OPUCHLINA				2. DÍL TAJENKY	ASIJSKÝ STÁT
HERNA							KORÝŠI / OSOBNÍ ZÁJMENO				
❖	NĚMECKY JAKO	KILOMETR / ŠPATNĚ OD ŽALUDKU			UKAZOVACÍ ZÁJMENO / POKLOPY			KAPROVITÁ RYBA / AMERICKÁ DRUŽICE			
SOUHLAS				VEDOUCÍ STÍNADEL / TUMÁŠ					RUDNÉ DOLY / DO TÉ MÍRY		
HAJNÝ							BABYLON-SKÝ BŮH / BÝV. NÁZEV THAJSKA				
VÝZTUŽNÉ PRKNO						ANGLICKY OTROK / KOMERČNÍ BANKA					
❖	ZN. MOUKY / RÝNSKÝ ČLUN			SLOVENSKY JISTĚ / MUŽSKÉ JMÉNO							INIC. HERCE MONTANDA
JM. FYZ. EDISONA					TLUMOKY / AKKADSKÝ BŮH						
ŽENSKÉ JMÉNO						LATINSKY ZLO / BŮŽEK LÁSKY					
KOŇSKÉ MASO							RUSKY RÝŽE / ANGLICKY KOUŘ				POHYBOVAT SE VE VZDUCHU
❖	PLEMENO PSA	ČTVRTĚ CHUDINY / VZÁCNÉ DŘEVO						DOMÁCKY KILIÁN / ŘEMEN (ZAST.)			
POKRÝVKA					ZN. PRACÍHO PRÁŠKU / PRODEJCE TISKOVIN				NÁZEV HLÁSKY / VŘÍDEK NA JAZYKU		
TO I ONO (ŘÍDCE)				HLUBOKÁ ROKLE / PŘEDLOŽKA							
CHEM. ZN. GERMANIA			SPZ ZNOJMA			ČESKÝ SPISOVATEL					
STARÉ ZÁJMENO			NÁZEV HLÁSKY			CTITEL KRÁSY					

Řešení:

Experimentální čtení:

1. b) Hrozny
2. b) U Pavla
3. c) Rony
4. c) Byla dopravní nehoda
5. c) 35
6. c) Mák
7. b) Učitel matematiky
8. c) Ve 12:45
9. c) Přes rok
10. c) Citróny

Křížovka: ČESKOSLOVENSKÉ CÍRKVE HUSITSKÉ

Osmisměrka: ŽIDOVSKÉ KULTURY

Seznam zdrojů

Červen: Kalendář Andělé 2025 Jitky Saniové

Pranostiky: https://www.poutnik-jan.cz/pranostiky--c/lidove-pranostiky-na-mesic-cerven/

Vtipy: https://www.facebook.com/PemiKstranka/photos_by

Výročí a regionální osobnosti: https://www.knihovnatr.cz/cze/sluzby/vyroci-a-regionalni-osobnosti-cerven-2025/

Křížovka a osmisměrka: Křížovky s velkými písmeny/Nejkrásnější místa Evropy Ottovo nakladatelství, s. r. o. 2020; ISBN 978-80-7451-815-7

Experimentální čtení: https://medium.seznam.cz/clanek/tomas-test-pameti-pro-starsi-lidi-pokud-neodpovite-na-techto-10-otazek-nejspis-rychle-starnete-147574

Ze světa zajímavostí: https://www.finmag.cz/inspirace/473355-barbie-lego-moncicak-jak-znate-historii-ikonickyh-hracek-a-jejich-znacek?utm_source=www.seznam.cz&utm_medium=sekce-z-internetu#dop_ab_variant=1473510&dop_source_zone_name=hpfeed.sznhp.box

Příběhy pro potěchu duše: autor: Monika Zachová

Mezinárodní dny: https://www.darkoviny.cz/blog/vyznamne-a-vtipne-mezinarodni-dny/?srsltid=AfmBOopLgppAxVpb1ZdhLKljShrLwqBQ0VQGOolNYK9M8QJb6mvTjlT6; https://www.toprecepty.cz/kalendar/2025-06/

Z kuchyně: https://fresh.iprima.cz/11-super-letnich-receptu-z-melounu; https://fresh.iprima.cz/osvezujici-salat-ze-dvou-druhu-melounu-se-syrem-feta-367274; https://fresh.iprima.cz/salat-s-kurecim-masem-melounem-a-mozzarellou-441438; https://fresh.iprima.cz/mini-cheesecaky-s-melounem-437066; https://fresh.iprima.cz/pikantni-melounova-grilovaci-omacka-s-rajcaty-a-chilli-367288